

Έκδοση - Διεύθυνση:

Σίμου Μ. Συμεωνίδη

Απρίλιος 1967

Τεύχος 1

Η ΣΙΦΝΙΑΚή

του λόγου και της τέχνης

MIA ANALKH

Η ΕΚΔΟΣΗ ΜΑΣ

«Η Σιφνιακή τοῦ Λόγου καὶ τῆς Τέχνης» ἀποτελεῖ προσάρτημα στὸ κύριο σῶμα τῆς ἐπιθεωρίσεως «Η Σιφνιακή». Στὴν καινοτομίᾳ αὐτὴν προερχόμαστε ἀπὸ μιὰ βασικὴ ἀνάγκη ποὺ ἐντὸνα προβάλλει στὸν καιρὸν μας. Ἀπὸ τὴν ἐπιταγὴν τῆς ἀνακτήσεως, μέσα στὸν πνευματικὸν χώρο, τῆς θεοῦ ποὺ ταιριάζει στὴ Σίφνο, στὸ νησὶ μὲ τὴν προαιώνια πνευματικὴν παράδοσον.

Ἀπὸ τὰ μεταπολεμικὰ Ιδιαίτερα χρόνια μέχρι σήμερα, ἐκτὸς μᾶς περιόδου ἀμέσως μετὰ τὸν πόλεμο ποὺ οἱ νέοι ἀνθρώποι τῆς ἐποχῆς ἔκεινος (Μανώλης Φιλιππάκης, Μανώλης Κορρές, Νίκος Σταφυλοπάτης, Γιώργος Θεολόγος - Πεταλιάνος, Νίκος Βασιλάκης κ. κ.) ἔκτινοσαν μὲ δύνειρα κι' ἐλπίδες ἔνα δημιουργικὸ ἔργο πνευματικῆς παρουσιάσεως τοῦ τόπου μας, πρέπει νὰ ὄμοιογναθῇ ὅτι δὲν ἔχει συντελεστεῖ μιὰ μεγάλη μὲ ἐπιθλητικὴ προδολὴ τῶν σιφνιακῶν γραμμάτων.

Μὲ δύνειρα κι' ἐλπίδες ζεκίνουσε ἀπὸ τὸν περασμένο Γενάρην καὶ «Η Σιφνιακή». Καὶ μὲ πάθος καὶ πίστη γιὰ τὸ πνευματικὸ ὀλμα γεννιέται τώρα «Η Σιφνιακή τοῦ Λόγου καὶ τῆς Τέχνης», γιὰ ν' ἀποτελέσῃ τὸ πραγματικὸ (χωρὶς πρόσδελφη στὴν ὄλη, στὸ οἰκονομικὸ ουμέφερον) βῆμα τῆς σπουδεινῆς σιφνιακῆς γενιᾶς ποὺ καλεῖται σὲ δραστηριοποίηση, τ' ἀποτελέσματα τῆς ὁποίας θὰ ἐπικύσουν τὴν εὐεργετικότητά τους στὴν ὑπόθεσην «σύγχρονη Σιφνοῦ».

Σ' αὐτές ἐδός τις στηλεῖς θὰ φιλοξενηθῶν τὰ ἀγνωστα ἔργα πεζογραφίας - ποίησης - ιστορίας - λαογραφίας - καλλιτεχνίας τῶν παλαιῶν πνευματικῶν δημιουργῶν τοῦ νησιοῦ μας, κυρίως ὅμως, καὶ

Η Σταύρωση

Ἐξωτερικὸ κάλυμμα «λειτουργικοῦ» τῆς Βρυσιανῆς

κατὰ προτίμοποι, τῶν νέων παιδιῶν ποὺ, δειλά - δειλά, ὅρχισαν νὰ αἰσθάνωνται τὸ μέγεθος τῆς ὑποχρέωσεώς τους γιὰ τὴν παντοίᾳ πρόσδοτὴ τῆς Σιφνου.

«Η Σιφνιακή τοῦ Λόγου καὶ τῆς Τέχνης» ζεκίνα μ' αὐτὸ τὸ πρόγραμμα καὶ προσούμενη μὲ ἀδημοσύνη τὶς συνεργασίες τῶν νέων ἀνθρώπων, Σιφνιῶν καὶ φίλων τῆς Σιφνου.

**ΚΑΛΟ,
ΧΑΡΟΥΜΕΝΟ
ΠΑΣΧΑ**

«Η πνευματικὴ Σιφνος πρέπει, ἐπιβάλλεται νὰ ἀνανύψω. Καὶ θὰ ἀναγεννηθῇ ὄπωδηποτε.

ΟΧΟΛΙΑ

ΕΠΙ ΤΕΛΟΥΣ!... ΟΙ ΝΕΟΙ...

Πρώτη ή «Σιφνιακή» άγνοιανωσε δύο οι νέοι της Σίφνου κινοῦνται γιά την θηριωδία μαζί ένωσεώς τους. Μιάς δυνάμεως ακαταπονήσου πού θα έπιχειρήσῃ την «έξοδο μας» άπό το πανθοιολογήμενο «τέλμα ἀπράξιας» που έχομε περιπέσει σπό δάστογες συμφεροντολογικές, άπό άτομιστικές και απαράδεκτες, για την σύνολο σάνη κι έμπας, ένέργειες.

Και άπολούθησαν μετά τὰ υπόδοι πα παριτωτικά έντυπα, παρουσιάζοντας την εἰδηση και σχολιάζοντάς την. Στά «Σιφνιακή Νέα», δ. φίλος κ. Γ. Θεολόγος αρέψως μάλιστα μικροσκελές αύριο δύρθρο γράφοντας πράγματι σωτές σκέψεις πού μάς δρίσκουν, κατ' αρχήν, σύμφωνους.

Η «Σιφνιακή», πού έκδιδεται άπό νέο θνητωπο μέχρι μόνον και δασκόδι συμφέροντα τὸ ξεκαλάρισμα τῆς υποθέσεως «Σίφνος», για την οποία έδωσε και δίνει με ειλικρίνεια δήλω την φυγή, σε δάρος άσκομη και τού πρωστικού τοι συμφέροντος, σ' αὐτούς τούς γένους άπευθυνεται και τούς πληροφορεῖ:

α) «Οι θα συγναντήσουν, πολὺ σύντομα, τεράστια έμποδια, άφαντα στα έμπόδια.

Σύσταση: ν ἀ μ ḥ π τ ο ι η - θ ο ο ν, γ ἀ μ ḥ γ ο ν α τ ί - σ ο ρ ν. Για γά αποδείξουν, δτι πράγματα είναι νέοι.

β) «Οι δέν πρέπει να άποτελέσουν, για κανένα λόγο, τό μέσον έκμεταλλεύσεως τῆς υπόθεσεως «Σίφνος», με τὴν πρόσδεσή τους σὲ έγα άπό τὰ υπάρχοντα Σωματεῖα και μάλιστα νά μή π ο λ ι τ ι κ ο π ο κ η - σ ο ο ν υ σ την οργάνωσή τους, νά μή την τοποθετήσουν σε μιά κομματική έδαση, γιατί τότε θα μείωσουν τὴν δέκα τού σκοπού, για την μήν πούμε δτι θά την μηδενίσουν.

γ) «Οι αυτοί πού είχαν την πρωτοδουλία τῆς κινήσεως θα πρέπει νά πληγιάσουν δύοντας αδιακρίνως τούς νέους συμποτέτες και νά συγνήσουν μαζί τους τό θέμα, έχηγγνως τούς λόγους και τις έπιδιωσίες πού θα υπηρετήσουν.

Έαν ή υπόθεση ξεκινήση μέ διακρίσεις και προσωπικές διαφορές — προκαταλήψεις, καλύτερα νά μήν προχωρήση γιατί άποσθήποτε θά

αποτύχη και άνωματισθήτητα μόνο κακό θά προσθέση.

Πρέπει λοιπόν έντονα νά άποδειχθῇ δτι πρωταρχή τῆς νέας κινήσεως είναι η ειλικρίνεια και η συλλογική άγαπη για τὸν τόπο μας.

δ) «Οι φυσικά — και έδω μόνο διαφωνούμε με τὸν κ. Θεολόγο — μόνοι τους οι νέρι δὲν είναι δυνατὸν νά καταστρέψουν και νά έφαρμοσουν εύριτα σχέδιο άναπτυξέως τοῦ νησοῦ μας και κινητοποιήσεως τῆς παροικας τῶν Θετηνῶν, χωρὶς τὴν συμπλοκήσασα, δηκι τὸν ήλικιανεύων, ἀλλὰ τῶν «φτασμένων», τῶν συμπολιτῶν τῆς μέστης ήλικιας πού, και περια διαθέτουν και μόρφωση και τρόπους ένεργειῶν για τὴν πραγματοποίηση τῶν πόθων.

ε) «Οι δέν πρέπει οι νέοι νά περιοριστούν άποκλειστικά και μόνο συμφέροντα στὴν άναπτυξῆ πῶν «σιφνέων γραμμάτων», στὶς έκδρομές και τὰ πανγρύπαιοις δύναται φένει νά έγονθῇ με τὰ γραφήμενά του ό κ. Θεολόγος. Γιατί έτσι δημιουργεῖται πούλαι άλλο ένα συμπειτού με περιορισμένο σποτό, για τὸ όποιο άκομη προχτές είχε άντιθετες γνωμες και δ ίδιος. Άλλα είναι άνάγκη άπο σήμερα γά δισχοληθούν οι νέοις και μέ τὰ φέγνοντα, τὰ ζωτανά ζητήματα τοι νησιού και τῆς παροικας, παράλληλα μὲ τὰ άλλα πού άναγφέρει ό κ. Θεολόγος.

Και αὐτό θα έπειτε θητῇ θταν ή νέα κινήση δεχτῇ στοὺς πόλους τῆς και ανθρώπους τῆς ήλικιας 30—40 χρόνων, πού και μόρφωση διαθέτουν, και περιστερέρη πειραι και τρόπους ένεργειῶν για τὴν πραγματοποίηση τῶν πόθων. Και τούτο για νά υπάρχῃ φυσική, διμαλή διαδοχή στα πράγματα, τὰ δότια πρέπει γά περιέλθουν στοὺς νέους άφού πρότα έχουν «πουδάσει» κοντά στὴν σημειρινή διοικούσα γενιά, πού, δυστυχός, δέν έχει άνακατεψτει στὰ σιφνέα ζητήματα έξι άφορμῆς τῶν παλαιοτέρων. Οι παλαιότεροι πανθομολογού-

μεν είναι δτι στὴν έποχή τους έργαστηκαν. Είναι δημιους φυσικὸν γά διέλουν και σήμερα, πού έπλα έχουν διλλάξει ριζικά, με τὰ διλέματα τῆς έποχῆς τους. Δέν έννοιοι με δέσια τις παραδόσεις και τὰ έθνηα, ἀλλὰ τοὺς τρόπους άντιμετωπίσεων τῶν διαφόρων καταστάσεων, οι δ ποιοι τρόποι συνετέλεσαν στὴν άπομάρκυνη άπο κοντά τους τὸν γεωτέρων πού είναι δη τραγματική σήμερα θένουσα τάξην..

Σ υ μ π ἐ ρ α σ μ α: Οι νέοι πού συνεπήχαν, νά δραγανωθούν, πρέπει νά προχρήσουν δημιουργήσης στὴν διοκτήρωση τῆς άποφάσεων τους. Άλλα γά μήν στὴν θελήσουν σάν μια άκοδη σύλλογηκή προσπάθεια, ρηγή, άσθμη, παιδιάστικη. Νά δραγαστούν πούλαι ποσαταδόλικα τὰ τὴν έστωτερηκή τῆς διοργάνωση, για τὴν συνετή διοικητική της άνταλλοροσή, για τὴν, μήν, περιστερέρη, δέσταση τῆς εδύνησης πού άναλαμβάνουν άπεναντι στὴν κοινή γνώμη, τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς δότιας μὲ δηπίδαι, μὲ πίστη και άγαπη προσθέπει σ' αὐτούς.

«Η Σιφνιακή» δηλώνει δτι συμπλοκάτα δημοσια, ένεργηγητικά στὴν άγαληρθετό προσπάθεια τους και τούς δημηνύμιζε δτι γά αὐτούς άκριθης έκδιδεται και σ' αὐτούς κυρίως άπευθύνεται και έπιζητει τὴν συνέργασία τους Αλτητιπροσφέροντας τὴν δική της.

Έπιζει και περιμένει πολλά.

Κάστρο
(Φωτ. κ. Ι. Λ. Δημητριάδη)

Η ΣΙΦΝΟΣ ΣΕ ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ KORRER BENETIAS

Σπήλαιον θιάσιον τοῦ Δημοσίου Μουσείου Κορρέρ
τῆς Βενετίας δρίσκεται καὶ ἡ, ἀπὸ 500 κώδικες,
Συλλογὴ τοῦ Ντονά νταλέ Ροζέ, ὁ 15ος ὅτι τούς
ὅποιους περιέχει στοιχεῖα σχετικά μὲ τὸν Σίφνο.

Ο κώδικας αὐτὸς ἐπηγράφεται «Insole Archipelagi cum pictura» (δηλ. «Τὰ νησιά τοῦ Ἀρχιπελάγους μὲ εἰκόνες») καὶ είναι ἔργο τοῦ Cristoforo Buono di Monte Fiorentino Coru.

Ο περιηγητὴς αὐτὸς ἀνέκρωπος ἀπὸ τὴν πατρίδα τοῦ γύρω στὰ 1405 καὶ ἐφασε, κατὰ πρῶτο, στὴν Ρόδο, ἀπ' ἣν ὅποια ζεκίνει γά τὸ δύοκολο καὶ γεμάτο περιέπεις ταξεῖδι στὰ νησιά μας, ποὺ κράπος ἔχει δόλκηρο χρόνια.

Αὐτὸς τὸ ταξεῖδι του περιέγραψε λατινικά σὲ
ἔνα βιβλίο, ποὺ τὸ ἐστείλε μὲ ἀφέρωση στὸν
καρδινάλιο, Jordano de Ursinis στὴν Ρώμη.

Τὸ κεφάλαιο ποὺ ἀναφέρεται στὸν περιγραφὴ

τῆς Σίφνου, σὲ ἑλεύθερη μετάφραση, ἔχει ὡς
έξης:

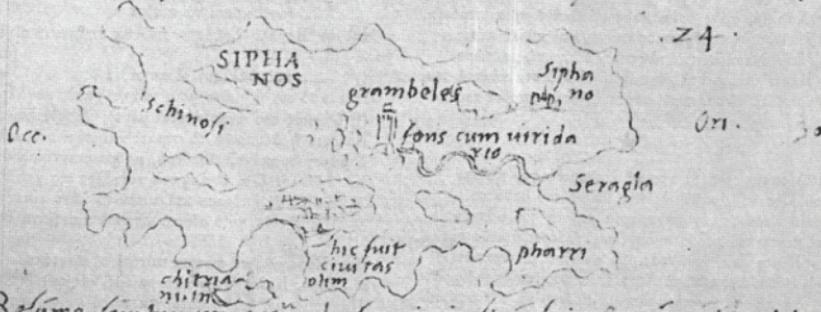
«Ἐπέμψε τὰ σχετικὰ μὲ τὴν Μῆλο. Τώρα δὲ ἔξε-
τάσουμε τὴν νῆσο Σίφνο. Τὸ ὄνομά της προέρχεται ἀ-
πὸ τὰ νερά ποὺ κατεβαίνουν ἀπὸ τὰ δουνά καὶ περιγύ-
τας μέσα ἀπὸ τὰ κοιλάρια τῶν δράχων ὑπηκουργοῦν
ἰσχυρές φωνές ποὺ ἀκούονται σ' ὅλο τὸ νησί. Λιγός
δὲ ἀντίτιλας («σίφνωνας») ἔδωσε στὴν Σίφνο τὸ ὄνομά
της.

Διασχίζοντας τὴν συναντᾶς πολλὰ δουνά καὶ πέ-
τρινους δρόμους. Ἐδῶ ἀκμάζουν οἱ κατασκευαὶ ποὺ σήμε-
ρα φτάνουν τὰς 40.000.

Τούρχει ἔνας ποταμός, ὃνομαζόμενος Σεράλια
καὶ κοντά του ὑπάρχει μιὰ πόλη ποὺ λέγεται Σίφνος.
Στὰ δυτικὰ ὄροκες εἶναι ὁ κόλπος Σχινύζ: καὶ μεσημβρι-
νά ἔνα λιμάνι καὶ μιὰ πόλη σὲ ἐρείπια ποὺ σήμερα ὀνο-
μάζεται Πλατύγιαλδος. Ἀκριβῶς ἀπέναντι ὑπάρχει ἔνα

ā ruere. igit' pan cornutus facie ruben: & stelle in
pectore: tentora cum erbisq; arboreis fulcit. In ore fistula
septē calamoru adornata: pedes caprinos tenebat. Cornutus. g.
& rubra facie superiorem partem mundi s. iene V ethere.
cum radijs: pectus stellarus. Stelle cel. Calamī sente plorare.
Femora arbores & herbas pedes cīalīa denotabant. Habitant
igit' hic pauci & miserabiles. quos numero pars maxima sī
mulieres. Que pp defectum nūtōt utq; nō ūnū ūtū ū
costam deducunt. & quātūs linguan ignorēnt intinac. in
catholicam fidem nō amittunt. xxi. miliarioꝝ circuit.

.24.

Τὸ κείμενο καὶ ὁ χάρτης τοῦ Κώδικος No 15 τοῦ Μουσείου Κορρέρ τῆς Βενετίας

νησί, ή Κιτριανή. Στά ένδοτερα υψώνται ένας πύργος που δυνατά είναι Έξαμπελα (ε x a m b e l s) και μιά πηγή, που τά νερά της φτάνουν μέχρι τη θάλασσα. Εκεί διαχρίνει κανεὶς πλούσιο τὸ πράτινο, τοὺς κήπους και ὅλα τὰ εἰδὴ φρυτῶν.

Ο θεός Πάπας έλατρεύετο πολύ στὴ Σίφνο διπως φαίνεται και ἀπὸ ἔνα ἄγαλμά του ποὺ ἔχει τοποθετήσει σὲ οὐφῆλο σημείο. "Οταν δύμας οἱ Ἀπόστολοι διέβωσαν στὴν Σίφνο τὸ θεῖο λόγο διὰ τὰ εἰδῶλα καταστράφηκαν.

Ο Πάπας εἶχε κέρατα και πρόσωπο κόκκινο, τὰ δὲ πόδια του πατοῦσαν σὲ δέ, τρα και χόρτα. Ἐπαίξε φλογέρα ποὺ τὴν ἀποτελοῦσαν 7 καλάμια και συμβόλιζε τὸν οὐρανὸν και τὴ γῆ.

Τὸ νησὶ κατοικεῖται ἀπὸ λίγους ἀνθρώπους ποὺ έργονται σὲ ἐλεινὴ κατάσταση. Τὸ μεγαλύτερο μέρος ἀποτελοῦν οἱ γυναικεῖς, οἱ δύτεις ἀλλείψει ἀνδρῶν περγύνε καὶ ἀνάγκη ζωὴ ἐνάρετη μέχρι τὰ γηρατεῖα τους. Ἀν και δὲν γνωρίζουν τὴν λατινικὴ γλώσσαν, ἐν τούτοις δὲν ἐγκαταλείπουν τὴν καθολικὴ θρησκεία. Ή περιμέτρος τοῦ νησίου είναι: 30 μίλια.

Τὸ Ἑλληνικὸ Ινστιτούτο Βυζαντινῶν και Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν τῆς Βενετίας.

(Φωτ. Σ. Μ. Συμεωνίδη)

ΚΟΥΡΣΑΡΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΟΜΕΣ

Τὰ παλῆα χρόνια ήταν πολὺ δύσκολα γιὰ τὸν κατοίκους τοῦ νησίου μας, ποὺ ήταν ἑκτενεμένοι σὲ διάφορους κινδύνους τελείως ἀνυπεράποστοι, ἔρμαια τοῦ διποιουδήποτε ποὺ εἶχε τὴ δύναμιν στὰ χέρια του.

Οἱ ἐπιδρομὲς τῶν ληστοπειρατῶν ἦταν συχνότατες. Γι' αὐτὲς ὑπάρχουν διάφορες μαρτυρίες, ἀλλεὶς γραμματεῖν σὲ παλῆα οἰνούσια και ἄλλες χαραγμένες σὲ πέτρες και μάρμαρα.

Τέτοιες εἰδῆσις ἀναφέρουν διτι:

α) Τὸ 1521 «παρέμενον ἐν Σίφνῳ πέντε φοῦσται (πλοιάρια τῆς ἐποχῆς) πειρατικαί».

β) Τὸν Ἰούνιο τοῦ 1532 ὁ Τούρκος πειρατὴς Κουρτούγλους μὲ δώδεκα πλοῖα κατέβηκε στὸ Αλγαίο γιὰ νὰ ἐνωθῇ μὲ τὸν ὑπόλιπο τουρκικὸ στόλο. «Τὸ πρῶτον προσένιαλε τὴν Νάξον... μετὰ ταῦτα ἐπέδραμε κατὰ τῆς Σίφνου, ἢς ὁ αὐθέντης ἔδωκεν αὐτῷ 30 χρυσὰ δουκάτα και ἀπέφυγε τὴν λεηλασίαν».

γ) «Στοὺς 9 Ιουλίου 1543 κοῦροι και πτυχησαν τὸ Κάστρον».

(Ἐπίδηση γραμμένη στὰ ἔρειπα κελλιοῖς τοῦ Χρυσόστομου).

δ) «1609 Ἀπριλίου 28, ἡμέρα

Πέμπτη, ἥλθαν οἱ 8 φοῦστες και ἐπολέμησαν τὴν Σίφνον».

Φαίνεται δύμας διτι: οἱ Σιφνιοὶ ἀπέκρουσαν τοὺς πειρατές, ποὺ εἶχαν γιὰ ἀρχηγούς τοὺς Ἐγγάλεζους Θωμᾶ μὲ Σέρλετ και Λιθγόδου, γιατὶ δὲ Σέρλεγ γιὰ νὰ μὴν ρεζίλευτη διέισδωσε πὼν ἡ Σίφνος ἥταν ἀκατόίκητη!

ε) «Ἐγ μηνὶ Μαρτίῳ 17 τοῦ 1626 κούρσαρο ἐπετέθησαν εἰς λιμένα Κάστρου κυριεύσαντες οἰκίας 14 και δηγώσαντες τὰ πέριξ ἀπῆλθον σὺν μικραλώτοις 30». (Ἐπίδηση γραμμένη στὸν Χρυσόστομο).

στ) «Ἐπίσης στὸν Χρυσόστομο εἰναι γραμμένο:

«Μάχες στὸ Κάστρο. Ἰκετικῶς δέοματι. 1640».

ζ) «Ἀπὸ τὴν ἀλληλογραφία τῶν πρεσβευτῶν τοῦ Δρῆγη τῆς Βενετίας στὴν Κυνωνατινούπολη μαθαίνουμε:

«24 Νοεμβρίου 1668... Η Τουρκικὴ ἀριμάδα ἐπέδραμε κατὰ τὴν Τζιάς και Σίφνου και τὰς κατέστρεψε. Πολλοὶ κάτοικοι κατέφυγον εἰς τὴν Τήγην...».

η) «1704. Οἱ Τούρκοι σφάζουν. Οἱ Τούρκοι μᾶς ἐξολοθρεύουν».

θ) «Βάσταξα πολεμῶντας τοὺς Τούρκους. 1818».

Η εἰδῆση δρέθηκε γραμμένη σὲ εἰς κοιμάτι πιθαρίσι στὰ Φυρόγια, και μαρτυρᾶ τὴν ἀνδρεία τῶν καλογήρων τοῦ μαναστηροῦ ποὺ δὲν ἀφίσαν νὰ πέσῃ σὲ Τούρκικα χέρια.

ι) «Στοὺς 1819 τῶν μήνη Ὁκτωβρίου μέρα τετάρτη βρᾶδι δουλλαΐαζαμεν τῷ τῶν τούρκων πέντε δάρκες γιομάτες στὸ λιμάνι τῶν καμαρῶν και τρία κατίκια στὸ λιμανάκι τόσο νερὸν γιομάτα ἀγνθρώποι τουρκαλάδες».

Τὸ σπουδαιοῦ αὐτὸς γεγονὸς χαράχητο σὲ μιὰ πέτρα τοῦ Μοναστηροῦ τῆς Παναγίας. Τόσο νερὸ και τὸ ἀνεκάλυψε δὲ κακηγητής κ. Μ. Μ. Γκητάκος.

ια) Στὶς 20 Σεπτεμβρίου 1825 ὁ Γεώργιος Κουνουφιώτης σὲ γράμμα του πρὸ τὴν Διοίκησης τοῦ διεπανταποδίκου μὲ τὶς λεγαλίσεις τῶν Σφρακιανῶν στὰ νησιά, ἔγραψε μεταξὺ ἀλλοι:

«Ἀπὸ τοὺς ληστὰς αὐτοὺς εἴναι ἐπίσημος δὲ Μα.σόδος, Ἀφορεσμένος ἐπονομασθεῖς· οὗτος ἀρρώ ἔκανεν ἀφόρητα κακὰ εἰς τὴν νῆσον τῆς Σίφνου προλαβόντος, ἤρπασε και ἔνα νέον».

Τέτοια μαρτύρια τράβαγαν οἱ δύστομοι πρόσδοτοι μας! Νὰ γιατὶ ἡ ἀξία τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 21, που ἔδωσε τὴν λευτερία στὴν Πατρίδα, κρίνεται ἀνυπέρβλητη.

Επιμέλεια "Υλης"
Σίμου Μ. Συμεωνίδη

Μάιος 1967

Τεύχος 2

Η ΣΙΦΝΙΑΚή

του λογου και της τεχνης

ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ

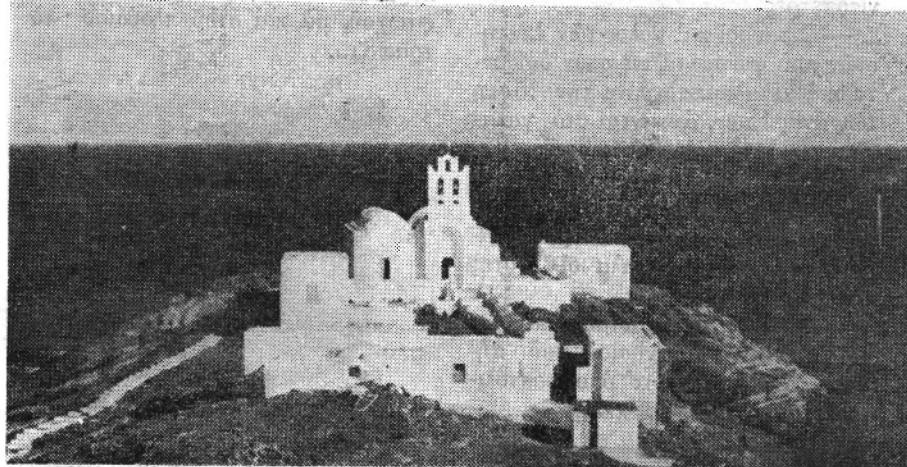
"Ένα μεγάλο, ένα σπουδαίο ζήτημα του νησιού μας, για τό όποιο δέν έχουμε δείξει μέχρι σήμερα ιδιαίτερο ένδιαφέρον, είναι ή έρευνα και ή άποκάλυψη του θησαυρού.

"Εάν κανείς σκεφτή μὲν άπλη, «γυναικεία», σημαίνει, σκέψη, ένα άδαφιλονίκητο γεγονός ότι στην άρχαιότητα τὸ νησί μας διέθετε μεταλλεία χρυσοῦ, δηλαδὴ σημαντικώτατο ύλικό πλούτο και ευημερία, ότι άποδειξη τοῦ πλούτου του είναι ή κατασκευή τοῦ λάμπροτάτου θησαυροῦ τῶν Σιφνίων στοὺς Δελφούς, δέν εἶναι καθόλου ἀπίθανο τὸ συμπέρα αμα ότι καὶ τὸν ίδιο του τὸν τόπο θὰ έίκε κοσμήσει μὲν θαυμαστὰ μνημεῖα ποὺ ἄλλωστε μᾶς ἔχει ἐπισημάνει ὁ Ἡρόδοτος : «Πρυτανεῖον, λευκόφρυς τ' ἀγορή...».

Οἱ ἀρχαῖες ἔπειτα ἀκροπόλεις στὸν "Άγιο Ανδρέα καὶ στὸν "Άγιο Νικῆτα, οἱ τριάντα καὶ πλέον «πύργοι» οἱ διάσπαρτοι σ' ὄλοκληρη τὴ Σίφνο, οἱ τάφοι Καρῶν καὶ Φοινίκων ποὺ ἀπεκάλυψε ἐπάνω ἀπ' τὸν Πλατὺ - Γιαλὸν καὶ πρὸς τὸ Βαθὺ ὁ Τσούντας κ.α., εἴναι μαρτύρια ἐπίσημα τῆς ὑπάρχεως ὅπωσδήποτε ἀρχαιολογικοῦ θησαυροῦ, ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ἔλθῃ στὸ φῶς.

Μία τέτοια ἀποκάλυψη καὶ ἀξιοποίηση τῶν ἀρχαιολογικῶν μας μνημείων θὰ δώσῃ στὴν Σίφνο δυναμικὰ δεδομένα προαγωγῆς καὶ οἰκονομικῆς τῆς ἀνελίξεως.

Δυστυχῶς μέχρι σήμερα τὰ Σωματεῖα μας, πλὴν ἔξαιρέσεως, καταπάστηκαν ἐνεργητικὰ καὶ ἀπέδωσαν ὄλοκληρωμένα ἀποτελέσματα κυρίως στὴν δημιουργίᾳ φατριῶν ποὺ μᾶς ἔβλαψαν, σημείωνον τὰ πράγματα, πάρα πολύ.

Τὸ πανσιφνιακὸ θρησκευτικὸ μετέωρο, ή Παναγία ή Χρυσοπηγή, πάλλευκη στὸν ἀφρολουσμένο βράχο τῆς, θὰ δεχτῇ στὶς ἀρχὲς τοῦ ἔρχομενου μῆνα, τὴν ἡμέρα τῆς Ἀναλήψεως, τοὺς πιστοὺς προσκυνητές τῆς, ποὺ θὰ γονατίσουν μπροστὰ στὸ θαυματουργό τῆς εἰκόνισμα γιὰ νὰ τὴν παρακαλέσουν, γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσουν, γιὰ νὰ δοξολογήσουν τὸ μεγάλο τῆς ὄνομα.

Κί αὐτό, ἐνῶ ὑπῆρχαν τόσα σπουδαία θέματα ποὺ θὰ μητοροῦσαν νὰ πραγματοποιήσουν, ἐδὲν ὑπῆρχε ἀγάπη καὶ εἰλικρίνες ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν τόπο μας.

Ποτὲ δῆμας δέν εἶναι ἀργά.

"Η Σιφνιακή" ἀνακινεῖ τὸ σοβαρότατο αὐτὸ ζήτημα καὶ τὸ ὑποδεικνύει στοὺς Συλλόγους μας καὶ κυρίως στοὺς νέους ἀνθρώπους ποὺ ἀρχισαν νὰ δραστηριοποιοῦνται, γιὰ νὰ τὸ περιλάβουν στὶς ἐπιπλώξεις τους, γιὰ νὰ τὸ ἀγκαλιάσουν μὲ θέρμην καὶ μὲ πίστη.

Καλὸς εἶναι τὰ πανηγύρια, οἱ χεροὶ καὶ οἱ ἐκδρομές. Ἀναγνωρίζουμε τὴν ἀξία τους καὶ τὸ ἔργο τους, γιατὶ εἶναι ἔργα ποὺ μᾶς φέρνει κοντά, σὲ πατριωτικὴ ἐπαφή.

Καιρὸς δῆμας εἶναι νὰ ἀσχοληθοῦμε παράλληλα καὶ μὲ ἔργα ὑποδομῆς, ἔργα δάσεως ποὺ θὰ δώ-

σουν στὴν πατρίδα μας τὰ μέσα ἀναστηλώσεως τῆς κειμαζομένης πνευματικῆς καὶ οἰκονομικῆς υποστάσεώς τῆς.

Ἡ ἀρχαιολογικὴ ἀνασκαφὴ τοῦ νησιοῦ ἀπαιτεῖ σημαντικά κονδύλια. Δὲν τὸ παραγνωρίζουμε αὐτό, οὔτε γράφομε ἀπὸ καθέδρας.

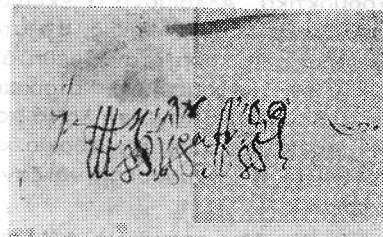
Δὲν μπορεῖ δῆμας κανεὶς νὰ ἀρνηθῇ ότι ὁ ἀνθρωπὸς εἶναι τὸ πιὸ φοβερὸ θηρίο στὸν κόσμο ποὺ ἐπιτυγχάνει ότι θελήση, φτάνει νὰ τὸ ἀποφασίσῃ, νὰ τὸ ἐνστερνισθῇ, νὸ τὸ μεταβάλη σὲ ἐπιδίωξη - πάθος. Τότε όλα τὰ κατορθώνει.

"Η Σιφνιακή" στὸ ἔρχομενο φύλλο τῆς θὰ ἔχῃ νὰ ἀνακοινώσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ἐνδιαφέροντα πράγματα βασισμένα στὶς ἐνέργειες καὶ ἐπαφές τῆς μὲ ἀρμοδίους παράγοντας.

Σ. Μ. ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ

ΑΝΘΙΜΟΣ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΥ

Ο "Ανθίμος Λαδόπουλος γεννήθηκε στὸν Σίφνο τὸ 1772. Τὰ ἑγκύκλια μαθήματα παρηκολούθησε στὸ περίφημο Σχολεῖο τοῦ Ἀγίου Τόφου μὲ διδάσκαλο τὸν Ἐμμαν. Τροχάνη. "Οταν ἔγινε 15 χρόνων εἰσῆλθε στὸ μοναστῆρι τοῦ Προφήτη Ἡλίᾳ, τοῦ ὄποιου χειροτονήθηκε μοναχὸς (1787). Τὸ 1797 ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ νησὶ καὶ «περιήλθε διάφορα τῆς Τουρκίας μέρη». (1). Πρὶν τὸ 1820 χειροτονήθηκε ἐπίσκοπος καὶ τοῦ ἀνετέθη ἡ διαπομάνων τῆς ἐπισκοπῆς Βράτσης ἢ Βρέτσης καὶ μετὰ ἡ τῆς Λοφτοῦ ἢ Λοφτοῦ στὸν περιοχὴν τῆς Βορείου Θράκης: "Οταν δὲ τὸ 1827 ἀπέθανεν ὁ Μητροπολίτης Βελιγραδίου Κύριλλος, ὁ Πατριάρχης Κων) πόλεως Ἀγαθάγγελος καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἔξελεξαν ἀντικαταστάτη του τὸν "Ανθίμο", (Μάρτιος 1827), ὃς

"Ο πρ. Μπελιγραδίου "Ανθίμος ανθρωπὸν «συγκεκροτημένον μὲ ὅλα τὰ ἀρχιεροπρεπῆ προτερήματα, μὲ φρόνησιν καὶ θεοσέβειαν καὶ ἐμπειρίαν, δεδοκιμασμένον, ὃς λεύφεστος ἔν τη προτέρᾳ αὐτοῦ ἐπαρχίᾳ, ἔζαιρέτως δὲ γνῶστην τῶν ἐκεῖ ήθῶν καὶ ἐντελῶς εἰδήμονα τῆς τοπικῆς διαλέκτου» (2).

"Απὸ τὸν Μητρόπολην Βελιγραδίου ὁ "Ανθίμος παραιτήθηκε τὸ 1830 καὶ τὸ 1832 ἐπέστρεψε στὸν Σίφνο, στὸ Μοναστῆρι τοῦ Προφήτη Ἡλίᾳ, φέρνοντας μαζὶ του καὶ μεγάλη χρηματικὴ περιουσία.

Πρώτη του φροντίδα ἦταν ἡ ἀνακαίνιση: «Δι' ίδιας αὐτοῦ δαπάνης τῆς παλαιᾶς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Αθανασίου μετονομάσας αὐτὴν τὸ ἄγια τῶν ἀγίων» (3). Επίσης ἀναφέρεται, δὲ ἔγγραφο, ὅτι «περιετοί-

χισε τὸ μετόχιον καὶ ὥκοδόμησε διάφορα κελλία». Ποιὸ ἀκριβῶς ὅμως «μετόχιον» δὲν γνωρίζομε ἐπειδὴ ὁ Προφήτης Ἡλίας εἶχε δύο μετόχια τὸν Ταξιάρχη τῆς Σκάφης καὶ τὰ Φυρόγια.

Ο "Ανθίμος τέλος «κατεχρύσωσε» καὶ τὰ τέμπλα τῆς Σωτήρας καὶ τῆς Παναγίας Μπαροῦ στὸν Ἀπολλωνία.

Ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἀριστερὴν εἰσοδοῦ τοῦ ἱεροῦ τῆς Παναγίας Μπαροῦ διαβάζομε:

«ΙΕΡΟΝ ΚΑΤΑΠΕΤΑΣΜΑ Ο ΕΙΣΟΔΟΣ ΚΑΤΕΧΡΥΣΟΘΗ ΔΙΑ ΛΑΜΠΡΑΣ ΔΑΚΕΙΝΟΥ ΑΝΘΙΜΟΥ ΤΟΥ ΛΟΦΤΖΑΣ ΑΡΧΗΘΥΤΟΥ ΔΙΑ 1820 Δ.» (ΠΑΝΗΣ ΚΛΕΙΝΟΥ ΑΝΘΙΜΟΥ ΤΟΥ ΛΟΦΤΖΑΣ ΑΡΧΗΘΥΤΟΥ ΔΙΑ 1820 Δ.)

Ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὁραία, Πύλη τῆς Σωτήρας ἀναγράφεται:

«ΤΙΣ Ο ΚΟΣΜΗΣΑΣ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ Ο ΑΡΧΙΘΥΤΗΣ ΠΡΩΗΝ ΜΠΕΛΙΓΡΑΔΙΟΥ ΑΝΘΙΜΟΣ ΚΛΕΙΝΟΣ ΔΟΞΑ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ ΚΑΤΑΧΡΥΣΩΣΑΣ ΚΑΤΑΠΕΤΑΣΜΑ ΝΕΟΝ 1845»

Ἐπίσης στὸν εἰκόνα «τὰ εἰσόδια τῆς Θεοτόκου» στὸ δεξιό μέρος τοῦ τέμπλου τῆς ίδιας ἐκκλησίας διαβάζομε:

«ΦΙΛΛΟΤΙΜΩ ΔΑΠΑΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΜΠΕΛΙΓΡΑΔΙΟΥ ΑΝΘΙΜΟΥ, ΦΙΛΟΠΟΝΩ Δ' ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΚΑΛΑΜΑΡΑ – 1840».

Ο "Ανθίμος ἀπεβίωσε στὶς 18 Ιανουαρίου 1852. Τὰ ὅστα του βρίσκονται στὸν περίβολο τῆς Σωτήρας, ὅπου ύπάρχει ἡλικίας μαρμάρινο πλάκα μὲ ἐπιγραμμα, τὸ δόποιο εἶναι ἐσφαλμένο σὲ ὡριομένα σημεῖα, ὅπως λ. x. τῆς ἡλικίας του ποὺ ἀναφέρεται 93 χρόνων ἐνῶ τὸ σωστὸ εἶναι ὅτι ἀπεβίωσε σὲ ἡλικία 80 χρόνων.

Η δὲ δράση τοῦ "Ανθίμου, ύπερμοχη καὶ φωτισμένη, ἀναπτύσσεται διεξοδικά στὸ ἀνέκδοτο δίτομο ἔργο μου (Σίφνιοι Άρχιερεῖς).

ΣΙΜΟΣ Μ. ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ

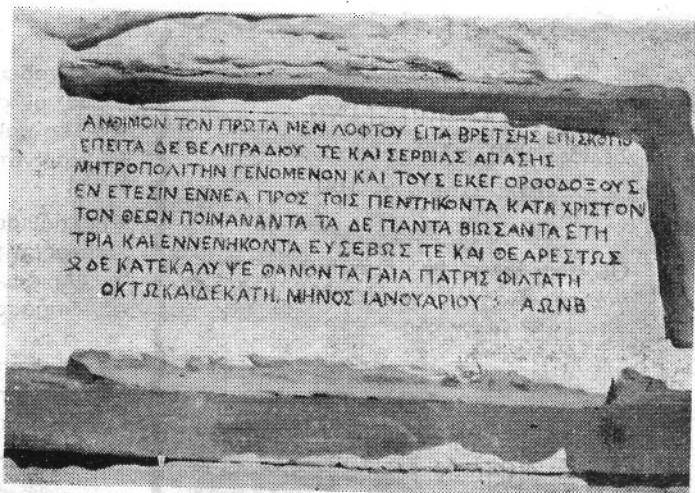
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

(1) ΓΕΝ. ΑΡΧΕΙΑ ΚΡΑΤΟΤΣ.

Ἐγγραφα «Μοναστηριακά», Φάκ. 535, Γ, Χ, 2; «Σύμμικτα Μοναστηριακά».

(2) ΚΑΛΛ. ΔΕΛΙΚΑΝΗ. Πατριαρχικά «Ἐγγραφα κ.λ.π. Κωνσταντινούπολις 1905, τόμ. Γ', σελ. 741 - 742.

(3) ΓΕΝ. ΑΡΧ. ΚΡΑΤΟΤΣ.. Αὐτ.

Τὸ ἐπιτύμβιο τοῦ "Ανθίμου στὴ Σωτήρα

ΣΟΝΕΪΚΗ Αδρεσαφία

ΓΝΩΜΙΚΑ

— «Ακριβός θαρρεί κερδαίνει και φυρά και δέν το νοιώθει».

(Ο σφιχτός, δ τσιγκούνης πού για νά μήν ξοδέψῃ σε δάπαναίτητες άναγκες παθαίνει ξημείς μεγάλες).

— «Απόθανε νά σ' αγαπῶ και τζένε νά σούχω άμαχου».

(Τὸ γνωστὸ «ό ἀποθανῶν δεδικαίωται»).

— «Απάνω στὸ ψόφκιο ματζεύονται οἱ κοράκοι».

(Η Ελλειψη δραστηριότητος κάνει τὸν άνθρωπο ἔρημα τῶν διαθέσεων τῶν ἄλλων).

— «Απὸ κακὸ χρεοφειλέτη σάκχο ἄχερα».

(Οταν περιπλακῆς σὲ δοσοληφία μὲ κακόπιστο καὶ κακοπληρωτή, προτίμησε δοπιαδήποτε θυσία γιὰ νὰ ἀπαλλαγῆς δριστικά).

— «Ἄς χρωστῆ τὸ λάφι κρέας κι' ἀς γυρίζη στὸ βουνί».

(Οσο μ' ἐν προσπαθῇ ν' ἀποφήνη κανεῖς τὸ πεπομένο δὲν θὰ κατορθώσῃ μέχοι τέλους).

Φάρος: Τὰ λιμενικὰ ἔργα

Κανένα σιφνεῖκο οπίτι δὲν πρέπει νὰ πουλάν παλπὰ ἀντικείμενα (ἀντίκες). Ποτὲ δὲν θὰ πάρω τὴν πραγματική τους ἀξία..

ΕΟΡΚΙΑ

Γιὰ τὰ μυρμήγκια

Γιὰ νὰ μὴν ἀφαιροῦν τὰ μυρμήγκια τοὺς καρποὺς ἀπὸ τὰ ἀλλαγαῖα, πιάνουν ἔνα ἀπ' αὐτὰ καὶ τὸ βάζουν στὴν παλάμη τους καὶ μετὰ λένε τὸ πιό κάτω «δέσμο»:

«Μέγα τ' ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ τοῦ Ἅγιου Πνεύματος. Σὲ προστάντων νὰ μὴν πάρης οὔτε σιτάριο οὔτε κριθάρι».

Τὸ ξόρκι αὐτὸν ἐπαναλαμβάνουν τοεῖς φορές καὶ ἀφήνουν τὸ μυρμῆγκι νὰ γυρίσῃ στὴ φωληά του γιὰ ν' ἀναγγείλῃ τὴν προσταγὴ στὰ υπόλοιπα.

Γιὰ τὴν ἄφρα

Ἡ ἄφρα εἶναι τὰ ἐξάνθημα στὰ χεῖλα καὶ τὸν λαιμὸ τῶν παιδιῶν. Γι' αὐτὴν οἱ μητέρες λένε ξέξω ἀπὸ μὰ ἔκκλησία ἐπὶ τρεῖς συνεχῶς νύκτες τὸ ἐπόμενο ξόρκι:

«Ἀπόψε ἄστρα κι' ἄφρα
Αὔριο ἄστρα, χωρὶς ἄφρα».

Ἔνα ἐνδιαφέρον ἔγγραφο

Τὸ πιὸ κάτω ἔγγραφο, ἀπὸ τὴν συλλογὴ τοῦ σεβαστοῦ συμπολίτου μας Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Γεωργίου Μαριδάκη, δημοσιεύτηκε μαζὶ μὲ ἄλλα 103 ἀπὸ τὸν αείμνηστο καθηγητὴ τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου Γ. Πετρόπουλο στὸν Γ' Τόμο τῆς σειρᾶς Μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἰστορίας — Νομικά Ἐγγραφα Σιφνου.

Είναι ἔγγραφο ἐνδιαφέρον καὶ σπάνιο στὸ εἰδὸς του (μίσθωση ὑπηρεσιῶν ἰατροῦ).

Τὸ κείμενο:

«Διὰ τοῦ παρόντος συμφωνητικοῦ δηλοποιεῖται διὰ δ σὶδρος Ἰω. Λ. Ταραντίνος ἐσυμφώνησε μετὰ τοῦ σὶδρο Κωνσταντάκη Ἰω. Πάσου διὰ γὰ κουράρη τὴν ἀρχόντισσάν του κυρά μαρουσάκη μεθ' ὅσης τῆς δυνατῆς αὐτοῦ πείρας κατὰ τὰς ἀκολούθους συμφωνίας:

α) Ἐὰν δ σὶδρο Δοτόρος, τῇ τοῦ παντοδυγάμου θεοῦ εὐδοκίᾳ, καὶ διὰ τῆς ἰατρικῆς τέχνης του δυνηθῇ γὰ κάμη τὴν κυρά Μαρουσάκη νὰ τεκνοποιήσῃ, μετὰ τὴν ἐγ καιρῷ γένησην τοῦ παιδίου νὰ λαμβάνῃ παρὰ τοῦ σὶδρο Πάσου διὰ μισθό του γρόσια δύο χιλιάδες, ἥτοι No. 2.000.

❶ Ἐὰν ἐν τῷ διαστήματι τεσσάρων μηνῶν τῆς κυρας τὸ κυρά Μαρουσάκη δὲν ἥθελε, ἐγκαστρωθῆ, ἢ ἔγινεν ἔγκυος καὶ ἀπέδαλε γὰ πληρώνεται μόνον τὸ ἀντίτιμο τῶν ἰατρικῶν του γρόσια 150, ἥτοι ἑκατὸν πενήντα καὶ γὰ ἑπτά, αλαμβάνη πάλι γένεσις νέου τὴν κούραγα μεταχειρίζομενος καὶ ἔτι τὰ πρόσφορα ἰατρικά, ὡν τὸ ἀντίτιμο θέλει λάβει ἀμέσως, καὶ ἔτοι ἐγκαστρωθῆ τὸ κυρά Μαρουσάκη, ἔχει χρέος δ σὶδρο δοτόρος γὰ τὴν κούραρη ἔως νὰ γενηγήσῃ, καὶ μετὰ τὴν γένησιν τοῦ παιδίου γὰ λαμβάνῃ τὸν συμπεφωγημένον μισθόν του ὡς ἀνωθεν γρόσια 2000, εἰδὲ καὶ ἀποτύχη τοῦ ποθουμένου (δ μὴ γένοιτο) καὶ εἰς τὰς δύο τετραμηνίας κούρας, τούτεστιν ἔτοι εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν δικτὼ μηνῶν δὲν ἥθελε φανῆ καγένας καρπὸς ἀπὸ τὴν κούραγα τοῦ ἰατροῦ, θέλει δώσει δ σὶδρο Κωνσταντάκης εἰς τὸν σὶδρο δοτόρον τὸ τεταρτημόριον τοῦ ἀγωτέρω συμπεφωγημένου μισθοῦ διπερ ἔστι μόνον γρόσια πετακόσια 500.

❷) Τὰ τῆς ζωτροφίας καὶ κατοικίας τοῦ σὶδρο δοτόρου ἔξοδα θέλουν εἶναι ἔξι ἑδίων του.

Διὸ καὶ εἰς ἔνδειξιν ἀληθείας γεγόνασι δύο ὅμοια καὶ τὰ ὑπόγραφαν καὶ τὰ ἔλαθον ἐκάτερα τὰ μέρη..

αφιερωμα: Χρυσοπηγή

Επιμέλεια "Υλης"
Σίμου Μ. Συμεωνίδη

Ιούνιος 1967
Τεύχος 3

τί Σιρνική

του λογου και της τεχνης

"Τὸ θόλο σου τὸν κάτασπρο μακρόθεν π' ἀντικρύζω στὰ γαλανὰ νερά, ζαφνίζομαι καὶ στέκομαι, πεθαίνω καὶ δακρύζω μὲ παιδικὴ χαρά.»

† ANTONIOS DEKABALLAS

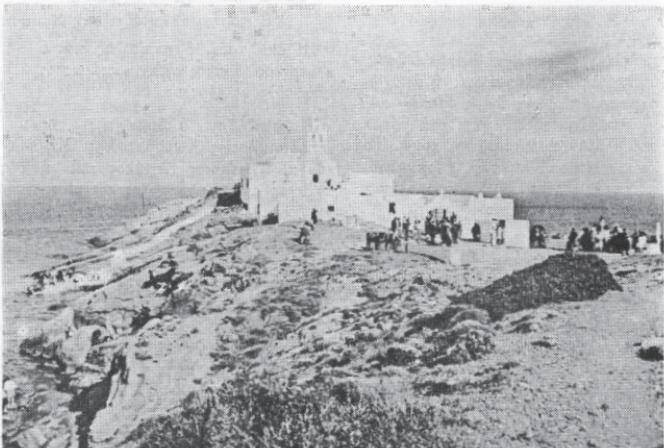

Πλήμμυρα χαρᾶς σὲ συνέχει στὸ πρωτανίκυρουσα τῆς Χάρης Τῆς. Βαθεὶὰ σὲ κυριεῖ ή συγκίνησι σὰν ἐμπτὸς Τῆς γονατίσης εὐλαβικὸς προσκυνητής.

Μὲ ίδιαιτερη λαμπρότητα πανηγύρισε κι' ἔφετος τὸ νησὶ μαξ. δύπως κάθε χρόνο, τὴν πρώτη γιορτὴ του τῆς Παναγίας τῆς Χρυσοπηγῆς.

Κατάμεστος ἀπὸ τὰ πλήθη ὁ κυματόδαρτος δράχος Τῆς, λιδανιστοῦ καὶ ἄγνοο σιφενέκοι κειροῦ δύσμη κυριάρχησε σ' ὀλόλυτη τὸν τόπο.

"Ολοὶ οἱ δρόμοι, ἀπ' ὅπου θὰ πέρναγεν ἡ τελετικὴ πομπὴ Τῆς φρεσκοκαπέριστηκαν, μοσχομύρησαν ἀπ'

Απὸ τὴν προποραμονὴν ἀρχισαν νὰ συκεντρώνωνται οἱ φιλέορτοι.

τὸν διδότεν. Καλλιτεχνήματα σωστὰ οἱ ἀρμολογημένες μὲ τὸ φινακολίδιο πλάκες φανέρωσαν τὴν ἔχωρη ἐπιδειξιῶτα τῷ γυναικείων χειρίων.

Σωστὴ παρέλασις τοῦ κόσμου, διεισ τὶς ὥρες τῆς ἡμέρας ἀπὸ τὸ σπίτι ποὺ εἰχε τὸ εἰκόνισμα, στὸ Κ. Πετάλι.

Καταστόλιστο τὸ ἀπλὸ γηισώτικο σπίτι. Ἡ Παναγία, ἀνθολουσμένη καὶ περιτριγυρισμένη ἀπὸ πλήθος κανδήλων καὶ τὸ φλόγες κεριῶν, λυτρωτικὴ πνοὴ ἔφυσατο στὶς προσφεύγουσες κοντά Τῆς δεητικὰ ψυχές.

Στηγήν δέγε ἑτολύμησε ν' ἀφήσῃ η καλὴ νοικοκύρα τὸ εἰκόνισμα μόνο του μὴ σόμνους, τὰ κανδήλια, μὴ λειψή τὸ θυμίλια. Μέχρι νὰ ἔλθῃ ἡ ώρα ποὺ δλοὶ οἱ λειερίς τοῦ νησιοῦ θὰ φτάσουν γιὰ νὰ τὸ παραλάδουν. Λαρυγγάδες κι' ἔξαπτέρυγα ἐμπρόδε καὶ

πίσω, μὲ τὴν Παναγία στὰ χέρια τῆς ἡ πανηγυροῦσι, ἡ κ. Μαρύτσου, μέχρι τὸ μοναστήρι....

Απὸ τὴν προποραμονὴ τῆς γιορτῆς ἀρχισε γ' ἀδειάζη τὸ νησί. Πλήρης κόσμου ξεκίνησε στὴν Χρυσοπηγή περιμένοντας τὸ πρωιγὸ τῆς παραμονῆς γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὸν ἀγιασμό.

Τὸ ἀπόδυεμα, στὸν πανηγυρικὸ ἐσπερινὸ, ἡ συρροή τοῦ κόσμου είχεν διοικηρωθεῖ. Στὶς πεντέμισι ἔφασσον ἐπὶ αὐτοκινήτων τὸ εἰκόνισμα διερδός κληρος, οἱ ἐπίσημοι, τὰ ἔξαπτέρυγα.

Ἐπιθετικὴ ἡ πομπὴ ἀρχισε νὰ κατεβαῖ. η πρός τὸν ἀγιασμένο βράχο, προηγουμένου τοῦ τεραστίου δρότου.

Ο πανηγυρικὸς ἐσπερινὸς ἀρχισε

στις έξη άκριθδες χοροσταυτούντος του άρχιερατικού έπιτρόπου Σίφου κ. Ιωάννου Δεπάστα, δλοκλήρου του κλήρου Σίφου και τον ήγουμενό της Βρυσιανής κ. Αμφιλοχίου.

Μετά τὸν ἐπειρινὸν στρώθηκε ὡς πατροπεράδοτη «τράπεζα» μὲρονάδα, πατάτες καὶ κρέας καὶ ώραιότατο κρασί.

— Εἰς ὑγιείαν τοῦ πανηγυρᾶς...
χάλασσε ὁ κόσμος στις φωνές καὶ στὸ κοπάνισμα τῶν πιάτων μὲ τὰ πηρούνια.

— Καὶ τοῦ μάρεα...

Όπτων «τράπεζα» στρώθηκαν.
Καὶ δύο χρατοῦν τὸ φαγῆτο ἔπαιζαν τὰ διοικά στὴν αὐλὴ καὶ ὁ συγένιος δύωνε καὶ ἐπῆρε.

★

“Οταν δρχισαν οἱ παρακλήσεις χόρδες σταμάτησε καὶ ἡ ἀποχώρησης τοῦ πλήθους ἔγινε δμαλά καὶ μὲ ἀπόλυτη τάξι, χάρι στὰ μέτρα ποὺ ἔλαβεν ἡ ἀστυνομικὴ ἀρχὴ. Τὸ λεωφορεῖο καὶ τὰ ταξῆ ἐπρεγματοποίησαν ἀλλεπάλληλα δρομολόγια δηλη σχεδὸν τὴν νύκτα.

★

Ανήγειρε τῆς γιορτῆς ἐτελέσθη στὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος Ἀπολλωνίας πανηγυρικὸν συλλειτουργό. Στὸ δεξὶ στασιδίοις οἱ Σιφνοὶ φύλτες καὶ στὸ ἀριστερὸν ὁ ἄγιος Μήλου κ. Μιχάλης Βῆγχος ἀπέδωσαν θαυμάσια τοὺς φαλμούς.

‘Η πομπὴ πλησιάζει στὴ Χρυσοπηγῇ. Προηγεῖται ὁ «ἄρτος»

‘Ἡ ἐκκλησία, ὁ περιβόλος καὶ ὁ κεντρικὸς δρόμος ἦταν κατάμεστοι ἀπὸ τοὺς φιλέρότους.

Πάρερθησαν διοικητὴς τῆς Γηποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Μήλου κ. Δημητρίος Κήρυκος καὶ ἡ σύνυγός του, οἱ πρόσδεδοι τῶν Κοινοτήτων, διηγηταράρχης καὶ οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Γυμνασίου Σίφουν. οἱ διδάσκαλοι ὁ λατρός μαρκ. κ. Σωτήρης Τριανταφύλλου, οἱ λοιπὲς δημάρτιοι Ἀργές, καὶ περὶ τοὺς 170 Σίφνιοι: τῶν Ἀθηνῶν.

Εἰς τὸ μέσον τῆς ἐκκλησίας, τὸ ιερὸν εἰκόνισμα, ἐντὸς τοῦ γένου θαυμασίας τέγγης κουδουνιών του, ἀνθοτόλιστο ἀπάστραπτε ἀπὸ τῆς φλόγης τῶν κεριῶν.

Μετὰ τὴν λειτουργία, προγγουμένων τῶν μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ τοῦ Γυμνασίου, τῶν ἱεράρχων, τῶν ἔξαττερύγων καὶ τοῦ ιεροῦ κλήρου, τὸ εἰκόνισμα βασταζόμενο ἀπὸ τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς Σίφουν καὶ Κηφαλῶν κατευθύνθηκε στὸν χῶρο τοῦ Ἡρόου τῶν πεσόντων, ὅπου ἐφάλη ἐπιμνημόσυνος δέλησις.

Ἄκολούθησεν ἡ λιτάνευσις τὰ δλα τὰ χωρὶα τοῦ νησιοῦ. Οἱ ἥρουμενοι κ. Αμφιλόχιος συνόδευσε τὸ εἰκόνισμα κατὰ τὴν διάρκεια δλοκλήρου τῆς πολυάρουσι λιτανεύσεως

Τὰ σχολεῖα κατὰ τὴν λιτάνευσιν.

καὶ στὶς δύο Κοινότητες, μέχρις Ἐξαιτελῶν δηπου καὶ ἐναπετεῖν ἡ Παναγία, στὸν Ιερὸν γαρ Ἀγίου Νικολάου.

★

Λαμπρότατη ὑπῆρξε πράγματι κι' ἐφέτος ἡ πρότη παναιγνιακὴ γιορτή. Η Χάρι τῆς Παναγιας ἀπλώθηκε σ' ὅλην τροφή τοῦ νησιοῦ, ἔπειρασε τὸ πέλαγος κι' ἔφτασε σ' δλας τὶς σφνέτες φυγές δηπου κι' ἀν δρίσκονταν ἐκείνη τὴν ἡμέρα.

— Βοήθειά μας. Καὶ τοῦ χρόνου!

ΣΙΜΟΣ Μ. ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ

ΤΟ ΧΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

Τήνη έποχήν πού οι κουρσάροι δέσποζαν στὸ Αλγαίο θύκανε τὸ θεμία τῆς ἡ Χρυσοπηγή.

Τὰ αἰμοχαρῆ αὐτὸν ἀνθρώπινα θεριά χρησιμοποιοῦσαν τακτικά σάν ἀρρεξόδοι τὸν κάρο τῆς ἐκκλησιᾶς Τῆς. "Ἐτοι καὶ στὸ θρόνο μας, ἄγρια φυρτούνα ἀνάγκασε ἔνα κουρσάριον ν' ἀράξῃ κατατακισμένο στὴν Χρυσοπηγή. Κατέκαν οἱ κουρσάροι, βρεγμένοι μέχρι τὸ κόκκαλο, πήδησαν στῆς Παναγίας τὸν δράχο, ἀνοίξαν τὴν ἐκκλησιᾶ Τῆς καὶ ἔπλωσαν σὲ θαύμα ὑπὸ κάτωθι τὴν Στέγην Τῆς.

Τὴν ίδια μέρα, μερικές γυναικούλες τὸν νησιοῦ ἔφτασαν γιὰ ν' ἀνέψουν τὴν καντήλα τῆς Παναγίας καὶ ν' ἀρρωστήσουν μὲ λιθανωτὸν τὴν κάρη Τῆς.

Σὲν διοιξαν τὴν πόρτα πάστηκε ἡ πονή τους. Στὶς ἀρχές ὁ φόβος παρέλυσε τὰ πόδια τους καὶ ἐμειναν γιὰ κάπιτοσσο ἀκίνητος. Γρήγορα διώσαν συνῆλθαν καὶ ἔγαλασσεν τὸν πόρτα, ἀρχίσαν γὰ τρέχουν γιὰ νῦν σωθεῖνται τὴν ντροπὴν τῶν κουρσάρων.

Σὲδ κλείσιμο τὴν πόρτα, αὐτὸν πετάχτηκαν ἀλαφιασμένοι, ἀπάνω καὶ ὅλεποντας τὶς γυναῖκες γὰ τρέχουν, ἔλαθτραν νὲ τὶς πάσουν.

"Παναγίᾳ μου, σῆσθε μαζε, φύνωσεν μὲ ἀγωΐα σὲ δύστεχος.

Οἱ κουρσάροι μὲ μεγάλα θήματα τὶς πλησιάζαν δῷ καὶ πὺ πολὺ καὶ τὰ βρομερά του χέρια θάπεψαν ἀπὸ στιγμὴν ἃ στιγμὴν μὲ διάση καὶ μὲ δρῆμην στ' ἀδύνατο κορμά τους.

"Η Χρυσοπηγή δημος πόνεσ τὴν ἀγωνία τους, κι' ἀκουσε τὴν φωνὴν τους.

Μὲν φοβερὸν πάταγον ἡ ἀπόσταση στὸ δράχο, ποὺ χώριζε τὶς γυναῖκες ἀπ' τοὺς κουρσάρους, κόπτης μὲ τρομερὸ τρίξιμο καὶ θυσιατικὸ θαρύγδουτη στὴν θάλασσα, ποὺ τὸ νερὸ τῆς ὑψώθηκε σὲ μιὰ τεράστια στιλη, παρασέρνοντας κι' δύσους κουρσάρους δρέμθηκαν ἐπάνω τῆς.

Μία λάμψη θείκιά δέσποσε γι' ἀρκετὴ ὥρα στὸ δράχο τῆς Παναγίας.

Κι' οἱ γυναικούλες γονατιστὲς καὶ δυκρυσμένες ὑψωνάν τὴν προσευχὴ τῆς φυχῆς τους μέχρι τὸ μαγαλεῖο τοῦ ἀγιασμένου θρόνου Τῆς.

Σήμερα μιὰ τιμεντένια σκάλα ἐνώπιοι δράχο καὶ στεριά. Μία σκάλα πολυδιάδοχη ἀπ' τοὺς πιστοὺς ποὺ φτάνουν μὲ τὰ τάματα στὴν κάρη Τῆς.

Κάποια χρονιά ἔπεσε μεγάλη καταστροφὴ στὸ νησί. Χιλιάδες, ἔκατομμαριά ἀκρίδες σκέπασσαν τὰ πάντα στὴν πανέμορφη Σίφνο.

Ἡ κατάσταση ἦταν φοβερὴ γιὰ τὴν παραγωγὴ καὶ τοὺς κατοίκους. "Ολες οἱ προσπάθειες γιὰ τὴν ἐξολόθρευση τοὺς πῆγαν χαμένες. Θρήνος καὶ κοπετός σ' δέλσιληρο τὸ νησί.

Στὴν δύσκολη στιγμὴν ἐπάνω, μιὰ ἀπὸ τὶς ἀγνότερες φυγέστεον νησιοῦ εἶδε στὸν ὑπὸ τῆς τὴν Παναγία.

«Παππά μου», ἔτρεξε ἀμέσως στὸν παππά. «Τὸ καὶ τὸ εἶδα στὸν δινερό μου».

Μετὸ δὲ λίγο πολυάνθρωπο λιτανεῖα ἔσχυθηκε στὸ νησί, ἐνῶ οἱ καρπάνες λέκι, καὶ ἔκαναν τὸν κτύπο τοῦ δινατάτερο γιὰ : Ἀ φάση πιὸ κοντὰ στὸν σπλαγχνικὸ Θεό.

Ξερτέρια καὶ φωνάρια, κλήρος καὶ λαός μὲ πίστη καὶ μ' εὐλάβεια θαυμεῖα στὴν Παναγία του ἀνέπειρψη μνημονικούς καὶ παραλήσσεις στὸν Τριαδικὸ Θεό.

Κι' ὁ γιλυτούδης ἥρθε!

Ρργδαία σροκὴ ἔσπασε λέκι κι' ἤγοιξαν οἱ καταρράκτες τ' οἰδανοῦ. Μαῦρο, καταυκότεινο σύννεφο σκέπασε δέλσιληρη τὴν Σίφνο.

Βροντὲς καὶ ἀστραπὲς συνταράξαν τὸν γαλήνιο οὐράνιο θόλο τοῦ νησιοῦ.

Ποτάμια θεριεμένα σχηματίστηκαν ἀμέσως κι' οἱ ἀκρίδες σὲ μεγάλους σωρούς μετεφέροντα στὴ θάλασσα. Καρμακά δὲν ἐμεινε ἐπάνω στὸ νησί.

Μετὰ δὲπτοντὸ δέσπασμα ἥρεμια καὶ ἀπαλότητης ἐκάλυψε καὶ πάλι τὴ Σίφνο.

Στὸ δράχο τῆς Χρυσοπηγῆς, γι' ἀλλή μιὰ φορά, λάμψη ἀπόκοσμη χρυσόχρωμη ἐκάλυψε τὴν ἐκκλησιᾶ Τῆς. Λάμψη θείκια!

«Η δέσησις διὰ τοὺς πεσόντας εἰς τὸ Ήρώον.

Ο ΚΑΒΟΣ ΤΗΣ

... ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

Είκαν αφίσει τό μικρό λιμανάκι τού 'Αποκοφτού και προχωρούσαν πρός τὴν Πούντα. Νύχτα, κατασκοτείνα, οἱ φαράδες ἄρχισαν ν' ἀπλύνουν τὰ δίκτυα τους γιὰ τὴν φαριά.

'Η δουλειά τους ὅμως ἔμεινε στὴ μέσην. Σαστιμάρα στὴν ἀρχή, φόβος μετὰ κυριέψαν τὴν ψυχὴν τους. 'Εκεῖ, στὸ βάθος τοῦ πελάγους ἔνα παράξενα ἐκτυφλωτικό φῶς λικνίζοντας ὀδιάκοπα στὴν ἐπιφάνεια τῆς γαλανεύμενης θαλάσσης. Μέχρι ποὺ ἔημέρωσε.

Τρία συνέχεια βράδυα βλέπουν τὸ ίδιο φῶς. Τὸ τρίτο βράδυ, τὸ ἀπόκομο φῶς φανερώθηκε πολὺ κοντὰ στὸν κάβο.

Μὲ δέος καὶ τρεμμάμενα χέρια τράβηξαν κουπὶ κι' ἔφτασαν μέχρι ἔκει.

"Ἐκθαμβωὶ τότε εἰδανε, ὀλόρθῳ ἐπάνω στὸ κῦμα, ἔνα εἰκόνισμα τῆς Παναγίας φωτολουσμένο.

Σταυροκοπιθήκανε καὶ μὲ βαθειὰ συγκίνησι τὸ ἀνέσυραν καὶ τὸ ἐπῆραν στὴν βάρκα τους. Μὲ δυνατές κουπὶες ἑβαλαν πιλώρ γιὰ τὸ 'Αποκοφτό. Χέρια ὅμως λές ἀδρατα κράπτουσαν ἀκίντο τὸ πλεούμενο, ποὺ οιγά - οιγά, ἄρχισε νὰ πλησιάζει στὸν κάβο, σὰν ἀπὸ μιὰ ἀόρατη δύναμι. Τότε κατάλαβαν πώς θέλουσαν πταν τῆς Παναγίας νὰ πάντες.

"Τὶς τῶν φιλοθρήνοκων, Νικόλαος Πιτζινῆς, ... εἰχε πόθον νὰ κτίσῃ καὶ αὐτὸς ἢ νὰνὸν ἢ εὐκτήριον οἰκον...». 'Ἀπεφάσισε λοιπὸν (ἀρκετὰ χρόνια πρὸ τοῦ 1687) νὰ τὸν κτίσῃ εἰς τὸν κάβον «πρὸ τῆς ἐμβασίας τοῦ λιμένος, δοσὶς λέγεται Φάρος». 'Ο τόπος αὐτὸς «μὲ πολλὰ κλαδιά καὶ φυτὰ τῶν σχοίνων πτο κατάφυτο». Μαζὶ μὲ μερικούς ἄλλους πιστοὺς ἔκοψαν τοὺς σχοίνους κι' ἐκαθάρισαν τὸν τόπο ἀπὸ τὰ κλαδιά. Μὰ τίδου καὶ βλέπουσι τινὰ θεμέλια ἐπὶ τοῦ τόπου, μικροῦ τινος ναοῦ. 'Ἀνακαθάρταντες οὖν ἐκείνα τὰ παλαιά καὶ σαθρὰ θεμέλια, εἰς τὴν αὐτὴν προσέρχουνται

ἔκπισαν, δοσον τρισὶ πήκεσι μακρὺ τότε.»

"Ἐτοι κτίσθηκε, γιὰ πρώτη φορά, ἡ ἑκκλησιὰ τῆς Παναγίας μας. Πρῶτος ἐφημέριός της ὑπῆρξεν «ὅ ἐν ιερεῦσιν εὐλαβεστάτος Ἰωάννης ὁ Ζαμπέλης». Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ «ὅ ἐπὶ ἐγγόνη γαμβρὸς τούτου παπᾶς κύρῳ Ἱερώνυμος ὁ Ρούσος...».

Τὸ θαυματουργὸ εἰκόνισμα τῆς Χρυσοπηγῆς ἐντὸς τοῦ νέου, θαυμασίας τέχνης, κουβουκλίου τῆς τὸ δποῖον κατεσκευάσθη ἐπὶ ἡγουμενίας κ. 'Ιακώβου Παπανικολοπούλου.

"Οταν κατὰ τὸ 1797, ἐφθασαν στὴν Σίφνο ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Νεόφυτος καὶ Σαντορίνης Γαβριὴλλα κατέγραψαν, στὶς 21 Σεπτεμβρίου, στὸν Β' Κώδικα τῆς Βρυσιανῆς «ἄπαντα τὰ χωράφια καὶ ἀμπέλια τὰ δσαπερ τὴν σήμερον κέκτητα τὸ ίερὸν σταυροπηγιακὸν πατριαρκικὸν μοναστήριον τῆς βρύσης». Μεταξὺ ὅλων ἐσημείωσαν:

"Ἡ παναγία ἡ χρυσοπηγὴ μὲ κελλία καὶ μὲ τὴν περιοχὴν τῆς μετόχη τοῦ μοναστηρίου, ὅπερ ἔστι ἀγρὸς ἀπὸ τὰ παιδιά τοῦ παπᾶ 'Ιερώνυμου Ζαμπέλην».

χὶς Γρηγόριος Ε' κατὰ μῆνα ον, ἔξαπέλυσε πατριαρκικὸν συνοδικὸν γράμμα, μὲ τὸ ὅτι ἀνενέωσε καὶ ἐπεκύρωσεν τὰ νόμια καὶ δικαιώματα τῆς Βρυσῆς «μετὰ τοῦ μετοχίου αὐτῆς Παναγίας Χρυσοπηγῆς τῆς ἐπόρτιο φάρψ εἰς τὸν κάδον τοῦ σιοῦ.»

Αὐτὴ πταν μὲ λίγα λόγια ἡ πάδοσις καὶ ἡ ιστορία τῆς Χρυσοπηγῆς, ὅπως μᾶς τὴν περιέστις βασικὲς γραμμές της ὁ ἐφρεύων εἰς τὴν γυναικείαν μετὸν Μογγοῦν ιερεὺς Παρθένιος ρέπτης (1798) καὶ ἡ ιστορικὴ ἡν.